

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
L. A. GEELHOED

της 12ης Δεκεμβρίου 2002¹

I — Εισαγωγή

II — Νομικό πλαίσιο

A — Το κοινοτικό δίκαιο

1. Η οδηγία 73/23

1. Στην παρούσα υπόθεση το Conseil d'État (Βέλγιο) υπέβαλε σειρά ερωτημάτων σχετικών με την ερμηνεία των οδηγιών 73/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 1973, περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στο ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως², 89/336/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα³, και 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, σχετικά με τον ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τελεματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών⁴, καθώς και την ερμηνεία των άρθρων 28 ΕΚ και 30 ΕΚ.

2. Κατά το πρώτο άρθρο της, η οδηγία 73/23 αφορά το ηλεκτρολογικό υλικό που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί σε ονομαστική τάση περιλαμβανόμενη μεταξύ 50 και 1 000 V για το εναλλασσόμενο ρεύμα και 75 και 1 500 V για το συνεχές ρεύμα, εξαιρέσει των υλικών και των φαινομένων τα οποία περιλαμβάνονται στο παράρτημα II της εν λόγω οδηγίας.

3. Το άρθρο 2 της οδηγίας 73/23 προβλέπει ότι:

«1) Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα, ώστε το ηλεκτρολογικό υλικό να δύναται να διατεθεί στην αγορά εκτός μόνον εάν έχει κατασκευασθεί σύμφωνα με τους κανόνες της ασφαλείας οι οποίοι ισχύουν εντός της Κοινότητας και δεν εκθέτει σε κίνδυνο, σε περίπτωση καλής εγκαταστάσεως, συντηρήσεως και χρησιμοποίησής σύμ-

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ολλανδική.

2 — ΕΕ ειδ. έκδ. 13/002, σ. 58.

3 — ΕΕ L 139, σ. 19.

4 — ΕΕ L 91, σ. 10.

φωνης με τον προορισμό του, την ασφάλεια των προσώπων και των κατοικιδίων ζώων, ως και των υλικών αγαθών.

- 2) Το παράρτημα I συνοψίζει τα κυριότερα στοιχεία των αντικειμενικών στόχων ασφαλείας που προβλέπονται στην παράγραφο 1.»

4. Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι:

«Τα Κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να μη υπάρξει εμπόδιο για λόγους ασφαλείας, στην ελεύθερη κυκλοφορία του ηλεκτρολογικού υλικού εντός της Κοινότητας, εάν η ποιότητος του ανταποκρίνεται, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στα άρθρα 5, 6, 7 ή 8 προς τις διατάξεις του άρθρου 2.»

5. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 73/23, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68/ΕΟΚ⁵ ορίζει τα ακόλουθα:

5 — Οδηγία του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 1993, για την τροποποίηση των οδηγιών 87/404/ΕΟΚ (απλά δοχεία πίεσης), 88/378/ΕΟΚ (ασφάλεια των παιγνιδιών), 89/106/ΕΟΚ (προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών), 89/336/ΕΟΚ (ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα), 89/392/ΕΟΚ (μηχανές), 89/686/ΕΟΚ (μέσα ατομικής προστασίας), 90/384/ΕΟΚ (οργανα ένωσης μη αυτόματης λειτουργίας), 90/385/ΕΟΚ (ενεργά εμφυτεύσιμα ιατρικά βοηθήματα), 90/396/ΕΟΚ (συσκευές αερίου), 91/263/ΕΟΚ (τεμαχισμός εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών), 92/42/ΕΟΚ (νέοι λέβητες ξεστού νερού που τροφοδοτούνται με υγρά ή αέρια καύσιμα) και 73/23/ΕΟΚ (ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως) (ΕΕ L 220, σ. 1).

- «1. Πριν από τη διάθεσή του στην αγορά, το ηλεκτρολογικό υλικό που αναφέρεται στο άρθρο 1 πρέπει να φέρει την προβλεπόμενη στο άρθρο 10 σήμανση “CE” που υποδηλώνει την πιστότητά του προς το σύνολο των διατάξεων της οδηγίας, συμπεριλαμβανομένης και της διαδικασίας για την εκτίμηση της πιστότητας που περιγράφεται στο παράρτημα IV.»

2. Η οδηγία 89/336

6. Το άρθρο 1, σημείο 1, της οδηγίας 89/336, ορίζει ως «συσκευές» «όλες τις ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές καθώς και τον εξοπλισμό και τις εγκαταστάσεις που περιέχουν ηλεκτρικά ή/και ηλεκτρονικά μέρη».

7. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις συσκευές που μπορεί να προκαλούν ηλεκτρομαγνητικές διαταραχές ή των οποίων η λειτουργία μπορεί να επηρεάζεται από τέτοιου είδους διαταραχές.»

8. Το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 93/68, ορίζει ότι:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα πρόσφορα μέτρα ώστε οι συσκευές που αναφέρονται στο άρθρο 2 να μπορούν να διατίθενται στην αγορά και να τίθενται σε λειτουργία μόνον εάν φέρουν την προβλεπόμενη στο άρθρο 10 σήμανση “ΕΚ” που υποδηλώνει την πιστότητά τους προς τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών για την εκτίμηση της πιστότητάς τους που προβλέπονται στο άρθρο 10, εφόσον εγκαθίστανται και συντηρούνται σωστά και χρησιμοποιούνται σύμφωνα με τον προορισμό τους.»

9. Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας προβλέπει ότι:

«Τα κράτη μέλη δεν εμποδίζουν, για λόγους που αφορούν την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα, ούτε τη διάθεση στην αγορά ούτε τη λειτουργία στο έδαφός τους των συσκευών που εμπίπτουν στην παρούσα οδηγία και οι οποίες ανταποκρίνονται στις διατάξεις της.»

3. Η οδηγία 1999/5

10. Το άρθρο 1 της οδηγίας 1999/5 διαγράφει το κανονιστικό πλαίσιο για τη διάθεση στην αγορά, την ελεύθερη κυκλοφορία και τη θέση σε λειτουργία στην Κοινότητα ραδιοεξοπλι-

σμού και τηλεπικοινωνιακού τερματικού εξοπλισμού.

11. Το άρθρο 2, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας ορίζει ως «ραδιοεξοπλισμό» προϊόν ή σχετικό κατασκευαστικό στοιχείο του, το οποίο είναι ικανό να αποκαταστήσει επικοινωνία μέσω εκπομπής ή/και λήψης ραδιοκυμάτων και το οποίο χρησιμοποιεί φάσμα που έχει παραχωρηθεί στις επίγειες/δορυφορικές ραδιοεπικοινωνίες.

12. Το άρθρο 3 ορίζει ότι ορισμένες βασικές απαιτήσεις ισχύουν για όλες τις συσκευές. Επίσης, προβλέπει ότι ο ραδιοεξοπλισμός πρέπει να κατασκευάζεται κατά τρόπο που να χρησιμοποιεί αποτελεσματικά το φάσμα που έχει παραχωρηθεί στις επίγειες ή δορυφορικές ραδιοεπικοινωνίες, ώστε να αποφεύγονται οι επιβλαβείς παρεμβολές.

13. Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας ορίζει ότι, εφόσον η συσκευή είναι σύμφωνη προς τους εναρμονισμένους κανόνες, τεκμαίρεται ότι υπάρχει συμμόρφωση προς τις κατά το άρθρο 3 της εν λόγω οδηγίας βασικές απαιτήσεις.

14. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/5 ορίζει ότι:

«Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η συσκευή διατίθεται στην αγορά μόνον εφόσον συμμορφούται προς τις ενδεδειγμένες βασικές

απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 και προς τις άλλες σχετικές διατάξεις της παρούσας οδηγίας όταν εγκαθίσταται και συντηρείται κατάλληλα και χρησιμοποιείται για τον προσορισμό της. Δεν υπόκειται σε περαιτέρω εθνική ρύθμιση όσον αφορά τη διάθεση στην αγορά.»

15. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, ορίζει:

«1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η συσκευή διατίθεται στην αγορά μόνον εφόσον συμμορφούνται προς τις ενδεικνυόμενες βασικές απαιτήσεις που προβλέπονται στο άρθρο 3 και προς τις άλλες σχετικές διατάξεις της παρούσας οδηγίας.»

16. Το άρθρο 8, παράγραφος 1, ορίζει τα ακόλουθα:

«Τα κράτη μέλη δεν απαγορεύουν, περιορίζουν ή θέτουν εμπόδια στην εμπορία και εγκατάσταση στην επικράτειά τους συσκευών με το σήμα “CE” που αναφέρεται στο παράρτημα VII, και το οποίο δηλώνει τη συμμόρφωσή τους προς όλες τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών για την αξιολόγηση της πιστότητας, οι οποίες αναφέρονται στο κεφάλαιο II. Τούτο ισχύει με την επιφύλαξη του άρθρου 6, παράγραφος 4, του άρθρου 7, παράγραφος 2 και του άρθρου 9, παράγραφος 5.»

17. Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της εν λόγω οδηγίας:

«Τα κράτη μέλη, το αργότερο μέχρι τις 7 Απριλίου 2000, θεσπίζουν και δημοσιεύουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις, για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία. Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά. Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές από τις 8 Απριλίου 2000.»

B — Η εσωτερική νομοθεσία

18. Το άρθρο 12 του νόμου της 10ης Απριλίου 1990 περί των επιχειρήσεων φυλάξεως, των επιχειρήσεων ασφαλείας και των εσωτερικών υπηρεσιών φυλάξεως⁶ [στο εξής: νόμος της 10ης Απριλίου 1990] ορίζει ότι τα κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, συστήματα και κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού, καθώς και τα εξαρτήματά τους, δεν μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο ή, καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο, στη διάθεση των καταναλωτών, παρά μόνον κατόπιν προηγουμένης εγκρίσεως σύμφωνα με την καθορισθείσα από τον βασιλέα διαδικασία. Ο βασιλέας καθορίζει, επίσης, τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση, τη συντήρηση και τη χρήση των κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, κεντρικών συστημάτων συναγερμού, καθώς και των εξαρτημάτων τους.

6 — *Moniteur belge* της 29ης Μαΐου 1990, σ. 10963.

19. Το άρθρο 12 αντικαταστάθηκε κατόπιν θεσπίσεως του νόμου της 9ης Ιουνίου 1999⁷, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Νοεμβρίου 1999. Με το νέο άρθρο 12 ορίζονται τα ακόλουθα:

«Τα κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, κεντρικά συστήματα συναγερμού και τα εξαρτήματά τους δεν επιτρέπεται να κυκλοφορούν στο εμπόριο ή να τίθενται, καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο, στη διάθεση των καταναλωτών, παρά μόνον κατόπιν προηγούμενης εγκρίσεως σύμφωνα με την καθορισθησόμενη από τον βασιλέα διαδικασία.

Τα κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, συστήματα και κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού και τα εξαρτήματά τους που κυκλοφορούν στο εμπόριο ή τίθενται, καθ' οιονδήποτε άλλον τρόπο, στη διάθεση των καταναλωτών, πρέπει, ανά πάσα στιγμή, να είναι σύμφωνα με το πρότυπο που θα εγκριθεί σύμφωνα με την καθορισθησόμενη από τον βασιλέα διαδικασία, όπως προβλέπεται στο πρώτο εδάφιο.

Ο βασιλέας καθορίζει, επίσης, τις προϋποθέσεις για την εγκατάσταση, τη συντήρηση και τη χρήση των κατά το άρθρο 1, παράγραφος 4, κεντρικών συστημάτων συναγερμού, καθώς και των εξαρτημάτων τους.»

20. Κατά το άρθρο 19, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του νόμου της 10ης Απριλίου

1990, μπορεί να επιβληθεί διοικητικό πρόστιμο ύψους 1 000 έως 1 000 000 βελγικών φράγκων (BEF) σε νομικό ή φυσικό πρόσωπο που παραβαίνει τον παρόντα νόμο και τις υπουργικές αποφάσεις περί εκτελέσεώς του, εξαιρουμένων των κατά το άρθρο 18 παραβάσεων.

21. Βάσει του άρθρου 12, πρώτο εδάφιο, του νόμου της 10ης Απριλίου 1990, εκδόθηκε στις 23 Απριλίου 1999 βασιλικό διάταγμα περί καθορισμού της διαδικασίας εγκρίσεως των κατά τον νόμο της 10ης Απριλίου 1990 κεντρικών συστημάτων συναγερμού στις επιχειρήσεις φυλάξεως, τις επιχειρήσεις ασφαλείας και τις εσωτερικές υπηρεσίες φυλάξεως⁸ (στο εξής: βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999). Το βασιλικό διάταγμα τέθηκε σε ισχύ στις 19 Ιουνίου 1999.

22. Κατά το άρθρο 1, σημείο 2, του διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999, ως «συσκευές», νοούνται «τα συστήματα και οι κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού, καθώς και τα εξαρτήματά τους, που αποσκοπούν στην πρόληψη ή τη διαπίστωση εγκλημάτων κατά προσώπων ή περιουσιών στοιχείων».

23. Το άρθρο 2, του εν λόγω διατάγματος προβλέπει ότι:

«1) Δεν επιτρέπεται κατασκευαστής, εισαγωγέας, χονδρέμπορος ή άλλο φυσικό ή

⁷ — Νόμος περί τροποποιήσεως του νόμου της 10ης Απριλίου 1990 περί των επιχειρήσεων φυλάξεως, των επιχειρήσεων ασφαλείας και των εσωτερικών υπηρεσιών φυλάξεως, *Moniteur belge* της 29ης Ιουλίου 1999, σ. 28316.

⁸ — *Moniteur belge* της 19ης Ιουνίου 1999, σ. 23217.

νομικό πρόσωπο να εμπορεύεται στο Βέλγιο ή να θέτει στη διάθεση των καταναλωτών συσκευές, αν αυτές δεν έχουν προηγουμένως εγκριθεί από ειδικώς συγκροτούμενη επιτροπή, στο εξής καλούμενη “επιτροπή εγκρίσεως συσκευών”.

Οι δαπάνες του ελέγχου βαρύνουν τον αιτούντα τις δοκιμές εγκρίσεως βάσει των οποίων χορηγήθηκε η έγκριση.»

2) Η επιτροπή εγκρίσεως συσκευών εκδίδει, για κάθε εγκρινόμενη πρωτότυπη συσκευή, πιστοποιητικό εγκρίσεως, σύμφωνα προς το περιεχόμενο στο παράρτημα 1 του παρόντος διατάγματος υπόδειγμα, το οποίο οφείλει να διατηρεί ο αιτών.

24. Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999 ορίζει ότι:

Ο αιτών, με δικές του δαπάνες, θέτει επί των σύμφωνων προς το πρωτότυπο συσκευών τις οποίες εμπορεύεται ή θέτει στη διάθεση των καταναλωτών σήμα που πιστοποιεί την έγκριση.

«Ο Υπουργός Εσωτερικών καταρτίζει, κατόπιν γνωμοδοτήσεως της Επιτροπής ελέγχου συσκευών, τον κατάλογο των οργανισμών που ειδικεύονται στην πραγματοποίηση δοκιμών πριν από την ενδεχόμενη έγκριση των συσκευών ή προς εξακρίβωση του περιεχομένου των κατά το άρθρο 9 του παρόντος διατάγματος εκθέσεων.

[...]

Οι αιτήσεις εγκρίσεως συσκευών υποβάλλονται απευθείας σε έναν εκ των εν λόγω οργανισμών. Οι οργανισμοί αυτοί είναι αποκλειστικώς αρμόδιοι για την πραγματοποίηση των δοκιμών.»

Οι υπηρεσίες οι αρμόδιες για την εποπτεία εφαρμογής του προαναφερθέντος νόμου της 10ης Απριλίου 1990 και των διαταγμάτων που εκδόθηκαν προς εφαρμογή του, δύναται να επιβάλλουν τον έλεγχο συμφωνίας των διατιθέμενων στο εμπόριο ή στη διάθεση των καταναλωτών συσκευών εκ μέρους ενός των οργανισμών που αναφέρονται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του παρόντος διατάγματος. Ο εν λόγω οργανισμός διαβιβάζει έκθεση ελέγχου στην επιτροπή εγκρίσεως συσκευών, η οποία, βάσει της εκθέσεως αυτής, αποφασίζει για το αν η συσκευή πληροί ή όχι τις νόμιμες απαιτήσεις.

25. Κατά το άρθρο 5 του βασιλικού διατάγματος:

«Πριν προβούν στις καθαυτό δοκιμές, τα εργαστήρια εξετάζουν τις συσκευές.

Η εξέταση αυτή συνίσταται:

3) την αξιοπιστία της μηχανικής ή ηλεκτρονικής λειτουργίας·

1) Σε ταυτοποίηση των συσκευών·

4) την ανυπαρξία ψευδών συναγερμών·

2) σε έλεγχο των ηλεκτρονικών κυκλωμάτων με βάση τα υποβληθέντα από τον κατασκευαστή έγγραφα·

5) την προστασία κατά της απάτης ή κατά της απόπειρας εξουδετερώσεως του συστήματος.

3) σε εξακρίβωση των απαιτούμενων ελαχίστων λειτουργιών, όπως αυτές περιγράφονται στο παράρτημα 3 του παρόντος διατάγματος.

Προς τούτο, οι συσκευές υποβάλλονται στις προβλεπόμενες στα παραρτήματα 3 και 5 του παρόντος διατάγματος δοκιμές. Οι δοκιμές αυτές αφορούν τους διαφόρους τύπους εξαρτημάτων.

[...].».

Οι συσκευές που χρησιμοποιούν ραδιοηλεκτρικούς συνδέσμους υπόκεινται, εξάλλου, στις δοκιμές του παραρτήματος 6».

26. Το άρθρο 6 ορίζει ότι:

«Οι δοκιμές των συσκευών αφορούν:

27. Το άρθρο 7 του διατάγματος ορίζει ότι:

1) τη λειτουργική καταλληλότητα·

«Τα εργαστήρια των αναφερομένων στο άρθρο 4, παράγραφος 1, οργανισμών εξετάζουν αν η προσκομισθείσα συσκευή ανταποκρίνεται στις προδιαγραφές που απαριθμούνται στον κατάλογο του παραρτήματος 7.

2) τον μηχανικό έλεγχο·

Προς τούτο, ο αιτών οφείλει να υποβάλει στα ως άνω εργαστήρια όλα τα απαιτούμενα έγγραφα προς πραγματοποίηση αυτής της εξετάσεως.»

Αν οι τροποποιήσεις αφορούν εγκεκριμένες συσκευές, αυτές πρέπει να προσκομίζονται σε έναν από τους κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, οργανισμούς, ο οποίος εκτιμά αν συντρέχει λόγος συμπληρωματικών δοκιμών.»

28. Το άρθρο 9 του βασιλικού διατάγματος ορίζει ότι:

«Προς έγκριση συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού εισαγομένων από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως Ελευθέρων Ανταλλαγών, τα οποία αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, γίνονται δεκτά τα πιστοποιητικά και οι εκθέσεις δοκιμής που προέρχονται από εγκεκριμένο οργανισμό αυτών των κρατών, εφόσον πιστοποιούν τη συμφωνία αυτών των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων προς τους τεχνικούς κανόνες και ρυθμίσεις που διασφαλίζουν επίπεδο προστασίας ισχύος προς εκείνο που προβλέπει το παρόν διάταγμα.»

29. Το άρθρο 11 του βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999 ορίζει ότι:

«Οι εγκρίσεις ισχύουν για περίοδο τριών ετών και μπορούν εκάστοτε να παρατείνονται για την ίδια περίοδο, κατόπιν αιτήσεως. Η αίτηση παρατάσεως υποβάλλεται σε έναν από τους κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, οργανισμούς και εξετάζεται σύμφωνα με τις διατάξεις των ως άνω άρθρων 4 έως 9.

30. Το άρθρο 12 ορίζει ότι οι διοικητικές και λειτουργικές δαπάνες που αφορούν τη διαδικασία υποβολής αιτήσεως, τις δοκιμές και τον έλεγχο συμφωνίας προς τις προδιαγραφές βαρύνουν τον αιτούντα.

III — Η διαφορά της κύριας δίκης και η εξέλιξη της διαδικασίας

A — Η διαφορά της κύριας δίκης

31. Η ATRAL, ανώνυμη εταιρία του γαλλικού δικαίου, με έδρα στη Γαλλία (στο εξής: ATRAL), κατασκευάζει και εμπορεύεται συστήματα και κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού χρησιμοποιούντα ραδιοηλεκτρικούς συνδέσμους (κοινώς γνωστά ως ασύρματα συστήματα συναγερμού). Από το έτος 1996 η ATRAL εμπορεύεται τα συστήματά της και τις κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού στο Βέλγιο, κυρίως μέσω μεγάλων καταστημάτων.

32. Μέχρις εκδόσεως του διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999, η πώληση των προϊδ-

ντων της ATRAL δεν υπόκειται σε ρυθμίσεις, δεδομένου ότι η ισχύουσα τότε κανονιστική ρύθμιση (συγκεκριμένα το βασιλικό διάταγμα της 31ης Μαρτίου 1994, περί διαδικασίας εγκρίσεως των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερού στα οποία αναφέρεται ο νόμος της 10ης Απριλίου 1990 περί επιχειρήσεων φυλάξεως, επιχειρήσεων ασφαλείας και εσωτερικών υπηρεσιών φυλάξεως) είχε εφαρμογή μόνον επί των καλωδιακών κεντρικών συστημάτων συναγερού.

33. Από της θέσεως σε ισχύ του βασιλικού διατάγματος, το οποίο εφαρμόζεται πλέον και επί των ασυρμάτων κεντρικών συστημάτων συναγερού, η ATRAL δεν έχει τη δυνατότητα εμπορίας των προϊόντων της χωρίς προηγούμενη έγκριση της «επιτροπής εγκρίσεως συσκευών».

34. Στις 16 Αυγούστου 1999 η ATRAL ζήτησε την ακύρωση του βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999 με προσφυγή της ενώπιον του Conseil d'État.

35. Εξάλλου, στις 31 Αυγούστου 1999, η ATRAL κατέθεσε καταγγελία στην Επιτροπή για παρακώλυση της εισαγωγής στο Βέλγιο συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερού. Κατόπιν αυτής της καταγγελίας, η Επιτροπή απέστειλε έγγραφο οχλήσεως στο Βασίλειο του Βελγίου. Η διαδικασία αυτή βρίσκεται ακόμα εν εξελίξει. Παράλληλα, η ATRAL με αγωγή της ενώπιον του Tribunal de première instance των Βρυξελλών ζήτησε να απαγορευθεί στο βελγικό Δημόσιο να εξαρτά την πώληση των προϊόντων της στο Βέλγιο από προηγούμενη έγκριση. Η διαδικασία αυτή είναι, επίσης, εν εξελίξει.

36. Ενώπιον του Conseil d'État η ATRAL υποστήριξε ότι το βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999 αντιβαίνει προς το άρθρο 28 ΕΚ. Υποστήριξε ότι με το βασιλικό αυτό διάταγμα ρυθμίζονται κυρίως οι οποίοι έχουν αποτελέσει αντικείμενο κοινοτικών εναρμονίσεων μέσω των οδηγιών 73/23, 89/336 και 1999/5. Η ATRAL υποστηρίζει ότι ο Βέλγος νομοθέτης δεν είχε, κατά συνέπεια, τη δυνατότητα θεσπίσεως διατάξεων περισσότερο περιοριστικών από το εναρμονισμένο σύστημα. Η ATRAL καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το βελγικό κράτος δεν μπορεί να επιβάλλει προληπτικό έλεγχο της συμφωνίας των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερού με τις σχετικές προδιαγραφές. Οι οδηγίες επιτρέπουν μόνο τον *a posteriori* έλεγχο. Η συμφωνία με τις ουσιώδεις τεχνικές και ποιτικές απαιτήσεις που επιβάλλουν οι οδηγίες προκύπτει από το σήμα «CE» ευθυνομένης σχετικώς της επιχειρήσεως, εφόσον τα σχετικά προϊόντα έχουν υποστεί διαδικασία εκτιμήσεως της συμφωνίας τους με τις προδιαγραφές όπως αυτή που προβλέπουν τα άρθρα και τα παραρτήματα των οδηγιών 73/23, 89/336 και 1999/5.

37. Η ATRAL υποστήριξε, επίσης, ότι το Βέλγιο μπορούσε να θεσπίσει ρυθμίσεις μόνον για τους μη εναρμονισμένους τομείς, υπό την επιφύλαξη τηρήσεως της Συνθήκης και, ιδίως, του άρθρου 28 ΕΚ. Η ATRAL, υποστήριξε, σχετικώς, ότι το βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999, ιδίως το άρθρο 9 αυτού, δεν συμβιβάζεται με την αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως, δυνάμει της οποίας τα εισαγόμενα από κράτος μέλος προϊόντα πρέπει να γίνονται δεκτά εντός του κράτους μέλους εισαγωγής, εφόσον έχουν νομίμως κατασκευαστεί και διατεθεί στο εμπόριο στο κράτος καταγωγής, έστω και αν έχουν κατασκευαστεί βάσει τεχνικών και ποιοτικών προδιαγραφών διαφορετικών από εκείνες που ισχύουν για τα προϊόντα του κράτους προορισμού, εκτός εάν προβληθούν επιτακτικοί λόγοι ή επιτακτικές απαιτήσεις

γενικού συμφέροντος και υπό την προϋπόθεση, σε μια τέτοια περίπτωση, τηρήσεως των αρχών της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας. Το άρθρο 9 του προσαλλομένου βασιλικού διατάγματος αναφέρεται μόνον στην αμοιβαία αναγνώριση των δοκιμών που απαιτούνται προς χορήγηση της προηγουμένης εγκρίσεως και δεν αφορά την αμοιβαία αναγνώριση αυτών καθεαυτών των προϊόντων· μία τόσο περιορισμένη αμοιβαία αναγνώριση επιτρέπεται μόνον εφόσον δικαιολογείται από μια ουσιαστική απαίτηση η οποία δεν έχει ήδη ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της εναρμονισμένης νομοθεσίας και εφόσον αποδειχθεί ότι ο προκύπτων περιορισμός του ενδοκοινοτικού εμπορίου είναι αναγκαίος και αναλογικός — πράγμα το οποίο εν προκειμένω δεν συμβαίνει. Όσον αφορά ενδεχόμενες ουσιαστικές απαιτήσεις που δεν έχουν ακόμα αποτελέσει αντικείμενο εναρμονισμένης νομοθεσίας σε κοινοτικό επίπεδο, μια περιοριστική του εμπορίου ρύθμιση πρέπει, πράγματι, για να είναι σύμφωνη προς τα άρθρα 28 ΕΚ και 30 ΕΚ να δικαιολογείται για επιτακτικό λόγο ή για επιτακτική απαίτηση γενικού συμφέροντος και να είναι ανάλογη των επιδιωκόμενων σκοπών. Η ATRAL υποστηρίζει ότι, στην προκειμένη υπόθεση, το βελγικό κράτος δεν απέδειξε ποιες είναι συγκεκριμένα οι ουσιώδεις απαιτήσεις οι σχετικές με την προστασία των καταναλωτών που δεν έχουν ήδη ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο των προαναφερθεισών οδηγιών και οι οποίες δικαιολογούν ένα σύστημα προηγουμένης εγκρίσεως όπως αυτό που προβλέπει το προσαλλόμενο διάταγμα. Η δημόσια τάξη, κυρίως η πρόληψη των «ψευδών συναγεμιών» την οποία επικαλέστηκε επίσης το βελγικό κράτος, δεν αποτελεί δικαιολογητικό λόγο. Εξάλλου, το βελγικό κράτος είναι το μόνο που έχει θεσπίσει ένα τέτοιο σύστημα.

38. Το βελγικό κράτος αμφισβητεί, καταρχάς, ότι οι οδηγίες 73/23 και 89/336 αφορούν

αντικείμενο ρυθμιζόμενο με το βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999. Όσον αφορά την οδηγία 1999/5, το βελγικό κράτος υποστηρίζει ότι δεν έχει εν προκειμένω εφαρμογή, επειδή ο χρόνος που είναι κρίσιμος για την εκ μέρους του Conseil d'État εκτίμηση της νομιμότητας του προσαλλομένου διατάγματος, δηλαδή η 23η Απριλίου 1999, δεν είχε ακόμα λήξει η προθεσμία που είχε ταχθεί στα κράτη μέλη να μεταφέρουν τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας στην εσωτερική τους έννομη τάξη. Συνεπώς, στο Conseil d'État εναπόκειται να μην τη λάβει υπόψη του στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της νομιμότητας του προσαλλομένου διατάγματος, περιλαμβανομένης της εκτιμήσεως της συμφωνίας του με το κοινοτικό δίκαιο. Η συμφωνία αυτή πρέπει να εκτιμηθεί με βάση τα άρθρα 28 ΕΚ έως 30 ΕΚ και μόνον. Απόκλιση από τη γενική απαγόρευση των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος δικαιολογείται, εν προκειμένω, τόσο για λόγους προστασίας των καταναλωτών όσο και για λόγους δημοσίας τάξεως. Μια τέτοια απόκλιση είναι αναγκαία και ανάλογη των επιδιωκόμενων σκοπών.

39. Πριν αποφανθεί επί της προσφυγής της ATRAL, το Conseil d'État έκρινε ότι επιβάλλεται να υποβάλει στο Δικαστήριο ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα.

B — Τα προδικαστικά ερωτήματα

40. Με απόφαση της 8ης Ιανουαρίου 2002, το Conseil d'État υπέβαλε τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα στο Δικαστήριο:

«1) Πρέπει οι οδηγίες 73/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 1973,

περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στο ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως, 89/336/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1989, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα και 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, σχετικά με τον ραδιοεξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών, να ερμηνευτούν υπό την έννοια ότι:

- α) εφαρμόζονται επί των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού, ιδίως επί τέτοιων προϊόντων που χρησιμοποιούν ραδιοηλεκτρικές συνδέσεις, κοινώς γνωστά ως ασύρματα συστήματα συναγερμού,
 - β) σε περίπτωση δε καταφατικής απαντήσεως, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι προβαίνουν σε επαρκή εναρμόνιση του σχετικού τομέα ώστε οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που διέπουν τον ίδιο τομέα, όπως το άρθρο 12 του νόμου της 10ης Απριλίου 1990 “περί επιχειρήσεων φυλάξεως, επιχειρήσεων ασφαλείας και εσωτερικών υπηρεσιών φυλάξεως” και το βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999 “περί διαδικασιών εγκρίσεως των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού, στα οποία αναφέρεται ο νόμος της 10ης Απριλίου 1990”, πρέπει οπωσδήποτε να είναι σύμφωνα προς αυτές;
- 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:
 - α) Πρέπει το άρθρο 3 της προαναφερθείσας οδηγίας 73/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 1993, το άρθρο 5 της οδηγίας 89/336/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1989 και το άρθρο 6, παράγραφος 1, της προαναφερθείσας οδηγίας 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν διατάξεις εθνικής νομοθεσίας οι οποίες, όπως το άρθρο 12 του προαναφερθέντος νόμου της 10ης Απριλίου 1990 και το προαναφερθέν βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999, εξαρτούν τη διάθεση στο εμπόριο εντός κράτους μέλους του συνόλου των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που έχουν νομίμως παραχθεί και/ή τεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος, από διαδικασία προηγούμενης εγκρίσεως που αφορά τα στοιχεία αυτών των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που είναι σύμφωνα προς τις διατάξεις των προαναφερθεισών οδηγιών;
 - β) Εξάλλου, πρέπει οι προαναφερθείσες οδηγίες 73/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 1993, 89/336/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1989 και 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι καθορίζουν, όσον αφορά τα συστήματα και τις κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού, τις ουσιώδεις απαιτήσεις όσον αφορά την ηλεκτρική ασφάλεια,

σχετικά με την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα και τον ραδιοεξοπλισμό και ότι, κατά συνέπεια, αποκλείουν διατάξεις εθνικής νομοθεσίας, όπως το προαναφερθέν βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999, οι οποίες εξαρτούν τη διάθεση στην αγορά του Βελγίου του συνόλου των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού από απαιτήσεις διαφορετικές από εκείνες που προβλέπουν οι εν λόγω οδηγίες;

γ) Πρέπει τα άρθρα 28 έως 30 της Συνθήκης ΕΚ να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών εισαγωγής και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος εφαρμόζεται και επί διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, όπως το προαναφερθέν βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999, που απαιτούν τα στοιχεία των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που δεν αποτελούν αντικείμενο κοινοτικών μέτρων εναρμονίσεως να υπόκεινται, σε εγκεκριμένο εργαστήριο, τους ίδιους ελέγχους με εκείνους στους οποίους υπόκεινται τα υλικά που διατίθενται για πρώτη φορά στην αγορά;

δ) Έχουν τα άρθρα 28 έως 30 της Συνθήκης ΕΚ την έννοια ότι η απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών εισαγωγής και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος επιτρέπει σε κράτος μέλος τη θέσπιση διατάξεων, όπως το βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999, που εξαρτούν τη διάθεση στην αγορά σε κράτος μέλος του συνόλου των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που έχουν νομίμως παραχθεί και/ή διατεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος από

προηγούμενη έγκριση και από δοκιμές και ειδικές τεχνικές απαιτήσεις, με απλή επίκληση, in abstracto, επιτακτικού λόγου ή επιτακτικής απαιτήσεως, όπως η προστασία του καταναλωτή και/ή της δημοσίας τάξεως, που το κράτος θεωρεί ότι δεν ελήφθη υπόψη στο πλαίσιο της λήψεως των κοινοτικών μέτρων εναρμονίσεως ή, άλλως, χωρίς να αποδείξει in concreto ούτε το υποστατό του προβαλλομένου επιτακτικού λόγου ή της επιτακτικής απαιτήσεως, ούτε το ότι ο επιτακτικός αυτός λόγος ή η επιτακτική αυτή απαίτηση δεν έχει ήδη ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της λήψεως κοινοτικών μέτρων εναρμονίσεως, ούτε την αναλογικότητα του περιοριστικού μέτρου σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

α) Έχουν τα άρθρα 28 έως 30 της Συνθήκης ΕΚ την έννοια ότι η απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών εισαγωγής και μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος έχει εφαρμογή επί διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, όπως το άρθρο 9 του προαναφερθέντος βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999, που περιορίζουν την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως στους ελέγχους που πρέπει να υποστούν προκειμένου να λάβουν άδεια κυκλοφορίας στην αγορά κράτους μέλους, τα συστήματα και οι κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού που έχουν νομίμως παραχθεί και/ή τεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος αντί να εφαρμόζουν την αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισεως επί των ιδίων των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού;

β) Πρέπει τα άρθρα 28 έως 30 της Συνθήκης ΕΚ να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι η απαγόρευση των

ποσοτικών περιορισμών εισαγωγής και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος έχει επίσης εφαρμογή επί διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, όπως το άρθρο 12 του προαναφερθέντος νόμου της 10ης Απριλίου 1990 και το προαναφερθέν βασιλικό διάταγμα της 23ης Απριλίου 1999, που επιβάλλουν διαδικασία προηγούμενης άδειας για τη διάθεση στην αγορά κράτους μέλους του συνόλου των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που έχουν νομίμως παραχθεί και/ή τεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος;

γ) Έχουν τα άρθρα 28 έως 30 της Συνθήκης ΕΚ την έννοια ότι η απαγόρευση των ποσοτικών περιορισμών εισαγωγής και των μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος έχει επίσης εφαρμογή επί διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, όπως το άρθρο 2, παράγραφος 2, του προαναφερθέντος βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999, που επιβάλλει να τίθεται επί των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που έχουν νομίμως παραχθεί και/ή τεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος εθνικό σήμα που να πιστοποιεί τη συμφωνία τους με την κείμενη νομοθεσία;

δ) Έχουν τα άρθρα 28 έως 30 της Συνθήκης ΕΚ την έννοια ότι η απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών εισαγωγής και μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος έχει επίσης εφαρμογή επί διατάξεων εθνικής νομοθεσίας, όπως το άρθρο 9 του προαναφερθέντος βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999, που απαιτούν τα στοιχεία των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού να υπόκεινται σε εγχε-

κριμένο εργαστήριο στους ίδιους ελέγχους στους οποίους υπόκεινται τα υλικά τα οποία για πρώτη φορά διατίθενται στην αγορά;

ε) Έχουν τα άρθρα 28 έως 30 της Συνθήκης ΕΚ την έννοια ότι η απαγόρευση ποσοτικών περιορισμών εισαγωγής και μέτρων ισοδυνάμου αποτελέσματος έχει επίσης εφαρμογή επί διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, όπως το άρθρο 9 του βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999, που εξαρτούν τη διάθεση στην αγορά κράτους μέλους του συνόλου των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που έχουν νομίμως παραχθεί και/ή τεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος από προηγούμενη έγκριση και από ελέγχους και ειδικές τεχνικές απαιτήσεις, με απλή επίκληση in abstracto επιτακτικού λόγου ή επιτακτικής απαιτήσεως, όπως η προστασία του καταναλωτή και/ή της δημοσίας τάξεως ή, άλλως, χωρίς να αποδεικνύουν in concreto το υποστατό του προβαλλομένου επιτακτικού λόγου ή της επιτακτικής απαιτήσεως για την αναλογικότητα του περιοριστικού μέτρου σε σχέση με τον επιδιωκόμενο σκοπό;»

Γ — Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία

41. Κατά την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η ATRAL, η Βελγική Κυβέρνηση και η Επιτροπή. Οι ανωτέρω ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους κατά τη συνεδρίαση της 3ης Οκτωβρίου 2002. Η Γαλλική Κυβέρνηση εξέθεσε, επίσης, την άποψή της κατά την ως άνω συνεδρίαση.

IV — Εκτίμηση

A — Το πρώτο σκέλος των προδικαστικών ερωτημάτων (πρώτο ερώτημα, υπό α' και β')

42. Το πρώτο σκέλος των ερωτημάτων αφορά τις οδηγίες 73/23, 89/336 και 1999/5. Με τα ερωτήματά του αυτά το αιτούν δικαστήριο επιθυμεί ουσιαστικώς να διευκρινιστεί αν οι τρεις οδηγίες εφαρμόζονται επί των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού, ειδικότερα επί των ασυρμάτων συστημάτων συναγερμού, σε περίπτωση δε καταφατικής απαντήσεως, αν ο βαθμός εναρμονίσεως είναι τέτοιος ώστε οι διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας που διέπουν αυτόν τον τομέα να πρέπει οπωσδήποτε να είναι σύμφωνες προς τις οδηγίες.

43. Επί των ζητημάτων αυτών δεν υπάρχει ουσιαστικώς διάσταση απόψεων μεταξύ των όσων διατύπωσαν γραπτώς και προφορικώς τις παρατηρήσεις τους. Ομοφώνως δέχονται ότι οι τρεις αυτές οδηγίες έχουν εφαρμογή επί των συγκεκριμένων προϊόντων και ότι ο βαθμός εναρμονίσεως είναι τέτοιος ώστε να πρέπει η εσωτερική νομοθεσία να είναι σύμφωνη προς τις οδηγίες.

44. Συντάσσομαι και εγώ προς την άποψη αυτή. Τα συστήματα και οι κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού αποτελούνται από διάφορα εξαρτήματα τα οποία εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των τριών οδηγιών. Η οδηγία 73/23 έχει εφαρμογή επί των ηλεκτρικών συσκευών που λειτουργούν εντός των ορίων τάσεως που προβλέπει η οδηγία. Συνεπώς, τα εξαρτήματα των συστημάτων

και των κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που λειτουργούν σε χαμηλή τάση εμπίπτουν στην εν λόγω οδηγία. Επίσης, η οδηγία 89/336 εφαρμόζεται επί όλων των συσκευών των δυναμένων να προκαλέσουν ηλεκτρομαγνητικές διαταραχές και των οποίων η λειτουργία μπορεί να επηρεαστεί από τις διαταραχές αυτές. Αυτά τα συστήματα και οι κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού ανταποκρίνονται στον ορισμό των συσκευών που δίδεται στο πρώτο άρθρο της εν λόγω οδηγίας. Τέλος, η οδηγία 1999/5 διαγράφει το κανονιστικό πλαίσιο για την εμπορία, την ελεύθερη κυκλοφορία και τη λειτουργία εντός της Κοινότητας του ραδιοεξοπλισμού και των τηλεπικοινωνιακών τερματικών. Τα ασύρματα συστήματα και κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού ανταποκρίνονται, επίσης, στον ορισμό του ραδιοεξοπλισμού, όπως αυτός δίδεται στο άρθρο 2, στοιχείο γ', της εν λόγω οδηγίας.

45. Συνεπώς, οι τρεις αυτές οδηγίες έχουν εφαρμογή επί των συστημάτων και των κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που χρησιμοποιούν ραδιοηλεκτρικούς συνδέσμους. Πρόκειται για το σύνολο των πτυχών λειτουργίας αυτών των συσκευών, ή των εξαρτημάτων τους, που σχετίζονται με τη χρησιμοποίηση ρεύματος χαμηλής τάσεως, την πρόληψη ηλεκτρομαγνητικών διαταραχών και την εκπομπή ή τη λήψη ραδιοφωνικών σημάτων.

46. Η Επιτροπή, η Γαλλική Κυβέρνηση και οι διάδικοι στην κύρια δίκη ομοφώνως, επίσης, δέχονται ότι οι ανωτέρω τρεις οδηγίες προβαίνουν σε πλήρη εναρμόνιση των τομέων που ρυθμίζουν. Συμμερίζομαι την άποψη αυτή, η οποία, άνευ αμφιβολίας, προκύπτει από το γράμμα και το πνεύμα των εν λόγω οδηγιών. Συνεπώς, τόσο η νομοθεσία όσο και οι κανονιστικές ρυθμίσεις που ισχύουν στο

Βέλγιο πρέπει να είναι απολύτως σύμφωνες προς τις διατάξεις της οδηγίας όταν ρυθμίζουν τομείς εμπόλποντες στο πεδίο εφαρμογής τους. Για λόγους πληρότητας προσθέτω ότι η νομοθεσία και οι κανονιστικές ρυθμίσεις δεν πρέπει να επιβάλλουν στις εμπορικές πράξεις που έχουν ως αντικείμενο αυτές τις συσκευές περιορισμούς βαίνοντας πέραν εκείνου που ρητώς επιτρέπουν οι ανωτέρω οδηγίες.

47. Πάντως, οι οδηγίες δεν ρυθμίζουν όλες τις πτυχές λειτουργίας των συστημάτων και των κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού. Συνεπώς, αναλόγως της εφαρμογής τους, οι συσκευές αυτές πρέπει να ανταποκρίνονται σε ορισμένες απαιτήσεις αναφορικά με τη λειτουργικότητα, την αξιοπιστία τους, την ευαισθησία τους σε ψευδείς συναγερμούς και την αντοχή τους. Αυτές οι πτυχές θίγονται στο δεύτερο ερώτημα.

B — Το δεύτερο σκέλος των προδικαστικών ερωτημάτων (δεύτερο ερώτημα)

48. Το δεύτερο ερώτημα περιλαμβάνει τέσσερα επιμέρους ερωτήματα. Τα δύο πρώτα επιμέρους ερωτήματα αφορούν τα στοιχεία εκείνα των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού επί των οποίων έχουν εφαρμογή οι οδηγίες 73/23, 89/336 και 1999/5. Θα εξετάσω κατωτέρω από κοινού τα δύο αυτά ερωτήματα. Στη συνέχεια, θα εξε-

ταστούν διαδοχικώς τα ερωτήματα τα σχετικά με την ερμηνεία των άρθρων 28 ΕΚ και 30 ΕΚ.

49. Το άρθρο 3 της οδηγίας 73/23, το άρθρο 5 της οδηγίας 89/336 και τα άρθρα 6 και 8 της οδηγίας 1999/5 διασφαλίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, τόσο των συσκευών όσο και των εξαρτημάτων τους, που ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές που αυτά θέτουν.

50. Όπως εκτενέστερα εξέθεσε η Επιτροπή στις γραπτές παρατηρήσεις της, η επιτελεσθείσα με τις οδηγίες αυτές εναρμόνιση παρέχει τεκμήριο συμφωνίας προς τις προδιαγραφές όσων συσκευών φέρουν το σήμα «CE». Το σήμα αυτό υποδηλώνει τη συμφωνία του συγκεκριμένου προϊόντος με όλες τις σχετικές διατάξεις των οδηγιών, περιλαμβανομένων των διαδικασιών εκτίμησης της συμφωνίας των συσκευών προς τις προδιαγραφές που θέτουν οι οδηγίες. Οι οδηγίες προβλέπουν ορισμένο αριθμό παρεκκλίσεων από τον βασικό αυτό κανόνα, οι παρεκκλίσεις όμως αυτές δεν αφορούν την παρούσα υπόθεση.

51. Το περιγραφόμενο σύστημα συνεπάγεται ότι ο κατασκευαστής έχει τη δυνατότητα να διαθέτει στην αγορά τα φέροντα το σήμα «CE» προϊόντα, χωρίς προηγουμένως να προστρέχει σε οργάνισμό εξουσιοδοτημένο να παρέχει εγκρίσεις. Εξάλλου, για φέροντα το σήμα «CE» προϊόντα δεν απαιτείται η υποβολή πιστοποιητικών ή εκθέσεων δοκιμής των εξουσιοδοτημένων για τη χορήγηση εγκρίσεων οργανισμών.

52. Συνεπώς, το άρθρο 12 του βελγικού νόμου της 10ης Απριλίου 1990, όπως τροποποιήθηκε με τον νόμο της 9ης Ιουνίου 1999, συνιστά παράβαση της οδηγίας. Πράγματι, κατά τη διάταξη αυτή προϊόντα φέροντα το σήμα «CE» ή προϊόντα των οποίων έχει διαπιστωθεί συμφωνία προς τις οδηγίες, υπόκεινται σε διαδικασία προηγούμενης εγκρίσεως πριν επιτραπεί η εμπορία τους στο Βέλγιο⁹. Η διαδικασία αυτή συνεπάγεται, επίσης, ότι τα σχετικά προϊόντα πρέπει να υποστούν δοκιμές.

54. Ειδικότερα, από τις οδηγίες για τις οποίες πρόκειται εν προκειμένω, προκύπτει ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εξαρτούν την εμπορία εξαρτημάτων ή τελικών προϊόντων από άλλες απαιτήσεις πλην εκείνων που ρητώς προβλέπονται από τις οδηγίες στους τομείς που αυτές καλύπτουν. Συνεπώς, οι νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, οι οποίες έχουν ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να επιβάλλουν τέτοιου είδους απαιτήσεις, είναι ασυμβίβαστες με τις εν λόγω οδηγίες.

53. Το άρθρο του βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999 παραβιάζει, επίσης, το σύστημα των οδηγιών. Κατά τη διάταξη αυτή, προκειμένου να εγκριθούν συστήματα και κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και από κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ενώσεως Ελευθέρων Ανταλλαγών, τα οποία αποτελούν συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, «γίνονται δεκτά τα πιστοποιητικά και οι εκθέσεις δοκιμής που προέρχονται από εγκεκριμένο οργανισμό αυτών των κρατών, εφόσον πιστοποιούν τη συμφωνία αυτών των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων προς τους τεχνικούς κανόνες και ρυθμίσεις που διασφαλίζουν επίπεδο προστασίας ισοδύναμο προς εκείνο που προβλέπει το παρόν διάταγμα». Αντιθέτως, οι οδηγίες προβλέπουν τεκμήριο συμφωνίας των προϊόντων που φέρουν το σήμα «CE» ή των προϊόντων των οποίων η συμφωνία προς τις οδηγίες έχει αποδειχθεί με άλλον τρόπο. Είναι προφανές ότι το άρθρο 9 του προαναφερθέντος βασιλικού διατάγματος είναι ασυμβίβαστο προς το σύστημα αυτό.

55. Νομίζω ότι αυτή είναι η απάντηση που πρέπει να δοθεί στα δύο πρώτα επιμέρους ερωτήματα του δευτέρου ερωτήματος.

56. Το τρίτο και τέταρτο επιμέρους ερώτημα αφορά τα εξαρτήματα ή τα χαρακτηριστικά των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού, τα οποία δεν αποτελούν αντικείμενο των κοινοτικών οδηγιών εναρμονίσεως.

57. Το τρίτο επιμέρους ερώτημα αφορά την προβλεπόμενη από τη βελγική νομοθεσία απαίτηση να υποβάλλονται, τα εξαρτήματα των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού τα μη αποτελούντα αντικείμενο μέτρων κοινοτικής εναρμόνισης, σε εγκεκριμένο εργαστήριο, στις ίδιες δοκιμές στις οποίες υποβάλλονται οι συσκευές που διατίθενται για πρώτη φορά στην αγορά.

9 — Η αντίρρηση αυτή ισχύει, επίσης, και για το προ της τροποποιήσεως άρθρο 12 του νόμου της 10ης Απριλίου 1990, το οποίο προέβλεπε, επίσης, ανάλογη υποχρέωση προηγούμενης εγκρίσεως.

58. Ελλείπει κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να διατηρούν σε ισχύ ή να λαμβάνουν σε εθνικό επίπεδο μέτρα, εφόσον δεν θίγεται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Ο σεβασμός αυτής της αρχής σημαίνει ότι απαγορεύονται οι ποσοτικοί περιορισμοί των εισαγωγών καθώς και όλα τα μέτρα ισοδυνάμου αποτελέσματος. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, κάθε εμπορικής φύσεως κανονιστική ρύθμιση των κρατών μελών δυνάμενη να παρακωλύσει αμέσως ή εμμέσως, πραγματικώς ή δυνητικώς, το ενδοκοινοτικό εμπόριο πρέπει να θεωρείται ως μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς ποσοτικούς περιορισμούς¹⁰. Κατά το άρθρο 30 ΕΚ, το άρθρο 28 ΕΚ δεν αποκλείει την επιβολή απαγορεύσεων ή τον περιορισμό των εισαγωγών, όταν αυτοί μπορούν να δικαιολογηθούν για τους λόγους που εκτίθενται στο εν λόγω άρθρο, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω απαγορεύσεις ή περιορισμοί δεν συνιστούν ούτε μέσο αυθαίρετης δυσμενούς διακρίσεως ούτε συγκεκριμένο περιορισμό του μεταξύ κρατών μελών εμπορίου. Εξάλλου, τα καλύμματα στο ενδοκοινοτικό εμπόριο που προκύπτουν από τις διαφορές των εθνικών νομοθεσιών πρέπει να γίνονται δεκτά στο μέτρο που τα επιβάλλουν επιτακτικές απαιτήσεις¹¹. Εντούτοις, είτε εμπίπτει στις περιπτώσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 30 ΕΚ είτε στηρίζεται σε επιτακτικές απαιτήσεις γενικού συμφέροντος που έχουν γίνει νομολογιακώς δεκτές, σε αμφότερες τις περιπτώσεις, η εθνική νομοθεσία που παρεκκλίνει από το άρθρο 28 ΕΚ μπορεί να δικαιολογηθεί μόνον εφόσον είναι σύμφωνη προς τις αρχές της αναγκαιότητας και της αναλογικότητας¹².

59. Διαπιστώνεται, πρώτον, όπως επίσης επισήμανε η Επιτροπή, ότι εθνική διάταξη η οποία επιβάλλει τη διεξαγωγή των ιδίων δοκιμών που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί στη χώρα καταγωγής, συνιστά μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος κατά την έννοια του άρθρου 28 ΕΚ, έστω και αν αφορά τομέα που δεν έχει εναρμονιστεί.

60. Το ίδιο επιχείρημα ισχύει και για διάταξη κατά την οποία γίνονται δεκτά, προκειμένου να χορηγηθεί έγκριση για συστήματα και κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού που εισάγονται από άλλα κράτη μέλη, μόνο τα πιστοποιητικά και οι εκθέσεις δοκιμής που έχουν εκδοθεί από τον προς τούτο εγκεκριμένο οργανισμό εντός αυτού του κράτους μέλους, καθώς και οι συμφωνία αυτών των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων με τους κανόνες και τις τεχνικές προδιαγραφές που διασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο προστασίας και στη χώρα εισαγωγής. Πράγματι, ένα τέτοιο σύστημα εγκρίσεως έχει ως συνέπεια παραγωγός ο οποίος επιθυμεί να εξαγάγει τα συστήματα αυτά και τις κεντρικές εγκαταστάσεις συναγερμού στο Βέλγιο οφείλει να υποβάλει αυτές τις συσκευές σε ελέγχους και σε διαδικασία εγκρίσεως στη χώρα του, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του Βέλγου νομοθέτη, έστω και αν αυτές οι συσκευές μπορούν να διατεθούν στο εμπόριο στη δική του χώρα χωρίς προηγούμενη έγκριση από επιφορισμένο προς τούτο οργανισμό.

61. Υποχρέωση ικανοποίησης των ιδίων τεχνικών κανόνων και του ίδιου επιπέδου προστασίας με τη χώρα εισαγωγής έχει, εξ ορισμού, ως συνέπεια, να υποχρεώνει τους παραγωγούς άλλων κρατών μελών να προσαρμόζουν τα προϊόντα τους προς τις ειδικές απαιτήσεις που ισχύουν στη συγκεκριμένη αυτή χώρα. Ένα τέτοιο τεχνικό κάλυμμα της

10 — Απόφαση της 11ης Ιουλίου 1974, 8/74, Dassonville (Συλλογή τόμος 1974, σ. 411), και της 13ης Μαρτίου 2001, C-379/98, PreussenElektra (Συλλογή 2001, σ. I-2099).

11 — Απόφαση της 20ής Φεβρουαρίου 1979, 120/78, Rewe-Zentral, γνωστή ως Cassis de Dijon (Συλλογή τόμος 1979/I, σ. 321).

12 — Προδικατη επιβεβαίωση με την απόφαση της 20ής Ιουνίου 2002, C-388/00 και C-429/00, Radiosistemi (Συλλογή 2002, σ. I-5845).

εμπορίας συνιστά, εξ ορισμού, παράβαση του άρθρου 28 ΕΚ και αντιβαίνει προς την αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως.

62. Μια τέτοια διάταξη μπορεί, όπως υπογράμμισα ανωτέρω στο σημείο 58, να δικαιολογηθεί για έναν από τους λόγους γενικού συμφέροντος που καθορίζει το άρθρο 30 ΕΚ ή για μια από τις επιτακτικές απαιτήσεις γενικού συμφέροντος που έχει δεχθεί η νομολογία. Σε μια τέτοια περίπτωση η συγκεκριμένη διάταξη πρέπει να είναι αναγκαία και ανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

63. Όπως ορθώς υπογράμμισε η Επιτροπή, έστω και αν υποτεθεί ότι οι δικαιολογητικοί λόγοι που επικαλέστηκε η Βελγική Κυβέρνηση, μπορούν να δικαιολογήσουν περιορισμό της ελεύθερης κυκλοφορίας, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να κρίνει αν η απαίτηση προηγούμενης εγκρίσεως είναι αναγκαία προς επίτευξη του επιδιωκόμενου με αυτήν σκοπού και αν είναι ανάλογη προς τον σκοπό αυτόν. Σ' αυτό το ίδιο πλαίσιο πρέπει, επίσης, να εκτιμηθεί η αναγκαιότητα και η αναλογικότητα του πιστοποιητικού και της εκθέσεως δοκιμών που απαιτούνται κατά το άρθρο 9 του βασιλικού διατάγματος. Όπως επίσης υπογραμμίζει η Επιτροπή, το εθνικό δικαστήριο δεν ερωτά αν οι δικαιολογητικοί λόγοι που επικαλείται η Βελγική Κυβέρνηση πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 30 ΕΚ ή της νομολογίας. Το τέταρτο επιμέρους ερώτημα αφορά αποκλειστικώς το βάρος της αποδείξεως.

64. Το ζήτημα είναι αν μπορεί ένα κράτος μέλος να περιοριστεί στην *in abstracto* επίκληση μιας επιτακτικής ανάγκης ή ενός επι-

τακτικού λόγου, όπως η προστασία των καταναλωτών ή η δημόσια τάξη, που κατά τη γνώμη του δεν έχει ληφθεί υπόψη κατά τη σύνταξη των κοινοτικών οδηγιών εναρμονίσεως ή δεν έχει ληφθεί επαρκώς υπόψη, ή αν ένα κράτος μέλος οφείλει *in concreto* να αποδείξει το υποστατό της επιτακτικής απαιτήσεως ή του επιτακτικού λόγου που προβάλλει, όπως επίσης να αποδείξει ότι οι κοινοτικές οδηγίες εναρμονίσεως δεν έλαβαν επαρκώς υπόψη αυτήν την επιτακτική απαίτηση ή αυτόν τον επιτακτικό λόγο, και ότι το περιοριστικό μέτρο είναι ανάλογο προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

65. Πρόκειται για ζήτημα ευρωπαϊκού δικαίου το οποίο ανέκυψε κατά την κύρια δίκη ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Πρέπει να εξεταστεί, καταρχήν, βάσει των εθνικών δικονομικών κανόνων, στους οποίους περιλαμβάνονται και οι περί αποδείξεων κανόνες. Με τη νομολογία του Δικαστηρίου έχουν σχετικώς επιβληθεί ορισμένες απαιτήσεις. Για παράδειγμα, οι αποδεικτικοί κανόνες δεν πρέπει να καθιστούν τελικώς αδύνατη στην πράξη ή εξαιρετικά δύσκολη την εφαρμογή της κοινοτικής κανονιστικής ρυθμίσεως¹³. Συνεπώς, οι περί αποδείξεως κανόνες που προκύπτουν από το εφαρμοστέο εσωτερικό δίκαιο δεν πρέπει να είναι λιγότερο ευνοϊκοί από εκείνους που αφορούν παρεμφερείς διαδικασίες εσωτερικής φύσεως¹⁴.

66. Κατά πάγια νομολογία, μία εξαίρεση από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, εξ όσων προβλέπει το άρθρο 30 ΕΚ, μπορεί να δικαιολογηθεί

13 — Απόφαση της 9ης Νοεμβρίου 1983, 199/82, San Giorgio (Συλλογή 1983, σ. 3595).

14 — Απόφαση της 8ης Φεβρουαρίου 1996, C-212/94, FMC κ.λπ. (Συλλογή 1996, σ. 1-339).

μόνον εφόσον οι εθνικές αρχές αποδείξουν ότι η εξαίρεση αυτή είναι αναγκαία για την επίτευξη ενός ή περισσοτέρων από τους σκοπούς που εκτίθενται στο άρθρο αυτό και ότι είναι σύμφωνη προς την αρχή της αναλογικότητας¹⁵. Το ίδιο ισχύει και για τις ενώπιον του Δικαστηρίου προδικαστικές διαδικασίες που αφορούν το άρθρο 28 ΕΚ, στις οποίες ένα κράτος μέλος προβάλλει μια επιτακτική απαίτηση προκειμένου να δικαιολογήσει κώλυμα στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων. Σε τέτοιες περιπτώσεις, το Δικαστήριο εξετάζει τον λόγο που προέβαλε το κράτος μέλος και προβαίνει στην *in concreto* ανάλυση του υποστατού, της αναγκαιότητας και της αναλογικότητάς του. Αν παρίσταται ανάγκη, το Δικαστήριο παρέχει στο εθνικό δικαστήριο όλα εκείνα τα στοιχεία που αυτό οφείλει να λάβει υπόψη του στο πλαίσιο της εκτιμήσεώς του. Ο κανόνας κατά τον οποίο ένας κρατικός φορέας πρέπει να αποδείξει ότι πρόκειται για παρέκκλιση επιτρεπόμενη από το κοινοτικό δίκαιο δεν μπορεί να διαφοροποιείται σε περίπτωση εφαρμογής των δικονομικών κανόνων της εσωτερικής νομοθεσίας.

67. Τούτο σημαίνει ότι οι επιτακτικές απαιτήσεις ή οι επιτακτικοί λόγοι πρέπει να συγκεκριμενοποιούνται ώστε να είναι δυνατόν να εκτιμηθεί αν το μέτρο που λαμβάνει το κράτος μέλος μπορεί, αυτό καθεαυτό, να δικαιολογηθεί. Μια τέτοια συγκεκριμενοποίηση επιβάλλεται, επίσης, διότι άλλως δεν μπορεί να εξακριβωθεί αν η συγκεκριμένη εθνική κανονιστική ρύθμιση είναι αποτελεσματική και ανάλογη, αν δηλαδή δεν βαίνει πέραν εκείνου που είναι απολύτως αναγκαίο για την προστασία του προβαλλομένου συμφέροντος.

68. Στο πλαίσιο αυτής της εκτιμήσεως, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι πολλά από τα χαρακτηριστικά των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού — καθώς και των εξαρτημάτων τους — έχουν ήδη εναρμονιστεί με τις προαναφερθείσες τρεις οδηγίες. Επομένως, οι βελγικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις δεν αφορούν πλέον παρά μόνο μερικά δευτερεύουσας σημασίας χαρακτηριστικά. Εντούτοις, η εφαρμογή τους έχει ως αποτέλεσμα να υπόκειται η κάθε συγκεκριμένη συσκευή, στο σύνολό της, σε υποχρεωτική διαδικασία προηγούμενης εγγραφίσεως. Συνεπώς, εξουδετερώνεται η ελεύθερη κυκλοφορία αυτών των εμπορευμάτων, η οποία ακριβώς επιδιώκεται με τις οδηγίες. Εθνική νομοθετική ρύθμιση που έχει τέτοιου είδους συνέπειες ευκόλως μπορεί να χαρακτηριστεί ως δυσανάλογη, δεδομένου ότι η προστασία ενός περιορισμένου χαρακτήρα δημοσίου συμφέροντος, το οποίο αφορά ορισμένα δευτερεύουσας σημασίας χαρακτηριστικά, έχει ως αποτέλεσμα να καθιστά αδύνατη την επίτευξη του σκοπού — της ελεύθερης κυκλοφορίας — που επιδιώκεται με την εναρμόνιση του μεγαλύτερου μέρους των υπολοίπων χαρακτηριστικών.

69. Προς αποτροπή μιας τέτοιας απαράδεκτης, κατά τη γνώμη μου, συνέπειας, εναπόκειται στον εθνικό νομοθέτη ο οποίος προβαίνει στη θέσπιση κανόνων προς τους

15 — Απόφαση της 30ής Νοεμβρίου 1983, 227/82, Van Bennekom (Συλλογή 1983, σ. 3883).

οποίους πρέπει να συμφωνούν ορισμένα δευτερεύουσας σημασίας χαρακτηριστικά των συστημάτων και των συσκευών να λάβει υπόψη του τους εναρμονισμένους κανόνες που έχουν ήδη θεσπιστεί ως προς τα υπόλοιπα χαρακτηριστικά αυτής της συσκευής. Η αρχή της κοινοτικής εντιμότητας, που απορρέει από το άρθρο 10 ΕΚ, επιβάλλει στον νομοθέτη να διαμορφώνει την εθνική του νομοθεσία λαμβάνοντας υπόψη τις απαιτήσεις και τις διαδικασίες στις οποίες υποβάλλει τα προϊόντα αυτά το κοινοτικό δίκαιο — τόσο όσον αφορά τα εξαρτήματα όσο και τις συσκευές στο σύνολό τους. Στην προκειμένη περίπτωση, αυτό σημαίνει ότι ο εθνικός νομοθέτης θα

έπρεπε να περιοριστεί στην αναγνώριση της συμφωνίας προς τις προδιαγραφές όλων των συσκευών που έχουν νομίμως διατεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος, είτε να περιοριστεί σε έναν *a posteriori* έλεγχο, όπως έχει εκ των οδηγιών το δικαίωμα.

Γ — *Το τρίτο σκέλος των προδικαστικών ερωτημάτων (τρίτο ερώτημα)*

70. Εν όψει της απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα, παρέλκει η απάντηση στο τρίτο ερώτημα.

V — Πρόταση

71. Για τους λόγους αυτούς προτείνω στο Δικαστήριο στα προδικαστικά ερωτήματα του Conseil d'État (Βέλγιο) να δώσει την ακόλουθη απάντηση:

72. Στο πρώτο ερώτημα

«α) Η οδηγία 73/23/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 19ης Φεβρουαρίου 1973, περί προσέγγισης των νομοθεσιών των κρατών μελών των αναφερομένων στο ηλεκτρολογικό υλικό που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί εντός ορισμένων ορίων τάσεως, η οδηγία 89/336/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Μαΐου 1989 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την ηλεκτρομαγνητική συμβατότητα και η οδηγία 1999/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 1999, σχετικά με τον ραδιοέξοπλισμό και τον τηλεπικοινωνιακό τερματικό εξοπλισμό και την αμοιβαία αναγνώριση της πιστότητας των εξοπλισμών αυτών, έχουν την έννοια ότι εφαρ-

μόζονται επί συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού, ιδίως επί τέτοιου είδους προϊόντων που χρησιμοποιούν ραδιοηλεκτρικούς συνδέσμους, κοινώς γνωστών ως ασύρματα συστήματα συναγερμού.

- β) Από τις οδηγίες 73/23, 89/336 και 1999/5 προκύπτει ότι, στους καλυπτόμενους από τις οδηγίες αυτές τομείς, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εξαρτούν την εμπορία εξαρτημάτων και ολοκληρωμένων προϊόντων από απαιτήσεις άλλες εκείνων που ρητώς προβλέπονται από τις οδηγίες. Συνεπώς, οι νομοθετικές ή διοικητικές διατάξεις που έχουν ως αντικείμενο ή ως αποτέλεσμα να επιβάλλουν τέτοιου είδους υπερβολικές απαιτήσεις είναι ασυμβίβαστες με τις εν λόγω οδηγίες.»

73. Στο δεύτερο ερώτημα

«— Η πραγματοποιηθείσα με τις οδηγίες 73/23, 89/336 και 1999/5 εναρμόνιση περιλαμβάνει τεκμήριο συμφωνίας προς τις προδιαγραφές, το οποίο καλύπτει και τις διαδικασίες εκτιμήσεως της συμφωνίας προς τις προδιαγραφές, όλων εκείνων των συσκευών που φέρουν το σήμα “CE”. Το άρθρο 3 της οδηγίας 73/23, το άρθρο 5 της οδηγίας 89/336 και το άρθρο 6, παράγραφος 1, καθώς και το άρθρο 8, παράγραφος 1, της οδηγίας 1999/5 αποκλείουν διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας, όπως το άρθρο 12 του νόμου της 10ης Απριλίου 1990 και το άρθρο 9 του βασιλικού διατάγματος της 23ης Απριλίου 1999, που εξαρτούν τη διάθεση στην αγορά εντός κρατών μελών του συνόλου των συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που έχουν νομίμως κατασκευαστεί και/ή τεθεί σε εμπορία σε άλλο κράτος μέλος, από διαδικασία προηγούμενης εγκρίσεως που αφορά τα στοιχεία εκείνα των εν λόγω συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού που είναι σύμφωνα προς τις διατάξεις των ανωτέρω οδηγιών.

- Τα άρθρα 28 ΕΚ έως 30 ΕΚ έχουν την έννοια ότι, ακόμα και ελλείψει κοινοτικών μέτρων εναρμονίσεως, τα προϊόντα τα οποία έχουν νομίμως παραχθεί ή τεθεί σε εμπορία σε κράτος μέλος μπορούν, καταρχήν, να πωλούνται σε οποιοδήποτε άλλο κράτος μέλος, χωρίς να υπόκεινται σε συμπληρωματικούς ελέγχους. Εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία εξαρτά τη διάθεση στην αγορά συστημάτων και κεντρικών εγκαταστάσεων συναγερμού, όσον αφορά χαρακτηριστικά και λειτουργίες δευτερεύουσας σημασίας μη καλυπτόμενες από τις εναρμονιστικές οδηγίες, από ελέγχους και από δοκιμές στηριζόμενες στην προηγούμενη έγκριση ή από την ικανότητα προσκομίσεως πιστοποιητικών που να βεβαιώνουν ότι η συγκεκριμένη συσκευή ανταποκρίνεται στις ίδιες απαιτήσεις με εκείνες που επιβάλλει η εθνική νομοθεσία, συνιστά παρακώλυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων. Μια τέτοια κανονιστική ρύθμιση πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις εξαιρέσεως του άρθρου 30 ΕΚ ή μια άλλη επιτακτική απαίτηση γενικού συμφέροντος που έχει γίνει δεκτή από το κοινοτικό δίκαιο. Η εξαίρεση πρέπει να είναι αναγκαία προς τον σκοπό που δι' αυτής επιδιώκεται και να μην βαίνει πέραν αυτού που είναι απολύτως αναγκαίο προς επίτευξη αυτού του σκοπού.

- Το ζήτημα των αποδείξεων ρυθμίζεται κατά τους εθνικούς δικονομικούς κανόνες. Εντούτοις, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διασφαλίσει την αποτελεσματική εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Η αποτελεσματική εφαρμογή των άρθρων 28 ΕΚ και 30 ΕΚ απαιτεί να έχει το εθνικό δικαστήριο τη δυνατότητα, σε περίπτωση περιορισμού μιας θεμελιώδους ελευθερίας, να προβαίνει σε εξακριβωση του συμβιβαστού του προβληθέντος δικαιολογητικού λόγου με το κοινοτικό δίκαιο. Τούτο, επιβάλλει στον κρατικό φορέα που επικαλείται δικαιολογητικό λόγο περιορισμού της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων να αποδείξει *in concreto* το διακυβευόμενο γενικό συμφέρον, καθώς και ότι το λαμβανόμενο μέτρο είναι αναγκαίο και ανάλογο προς επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού. Κατά την εκτίμηση της αναλογικότητας, το εθνικό δικαστήριο οφείλει, επιπλέον, να εξακριβώσει τις συνέπειες που έχει το εθνικό μέτρο επί της πρακτικής αποτελεσματικότητας των εναρμονιστικών οδηγιών που έχουν ήδη θεσπιστεί, καθώς και αν αυτό συμβιβάζεται με τις εν λόγω οδηγίες.»